

Bellús: PN Cova Negra.

26-01-2024. Bellús: Estret de les Aigües.

We laten de ochtendkou aan ons voorbij gaan. Om 10:55 als de invloed van de zon alweer aanzienlijk beter is, beginnen we aan de wandeling naar de Cova Negra. Het wemelt van de zangvogeltjes in de vijgenboomplantage net voor het dorp.

Via het dorp lopen we ruwweg parallel aan het pad, waarmee we gisteren de wandeling hier openden. Nu blijven we een stuk van de rivier af en dus hoger.

LB: Heel grof omgeploegd.

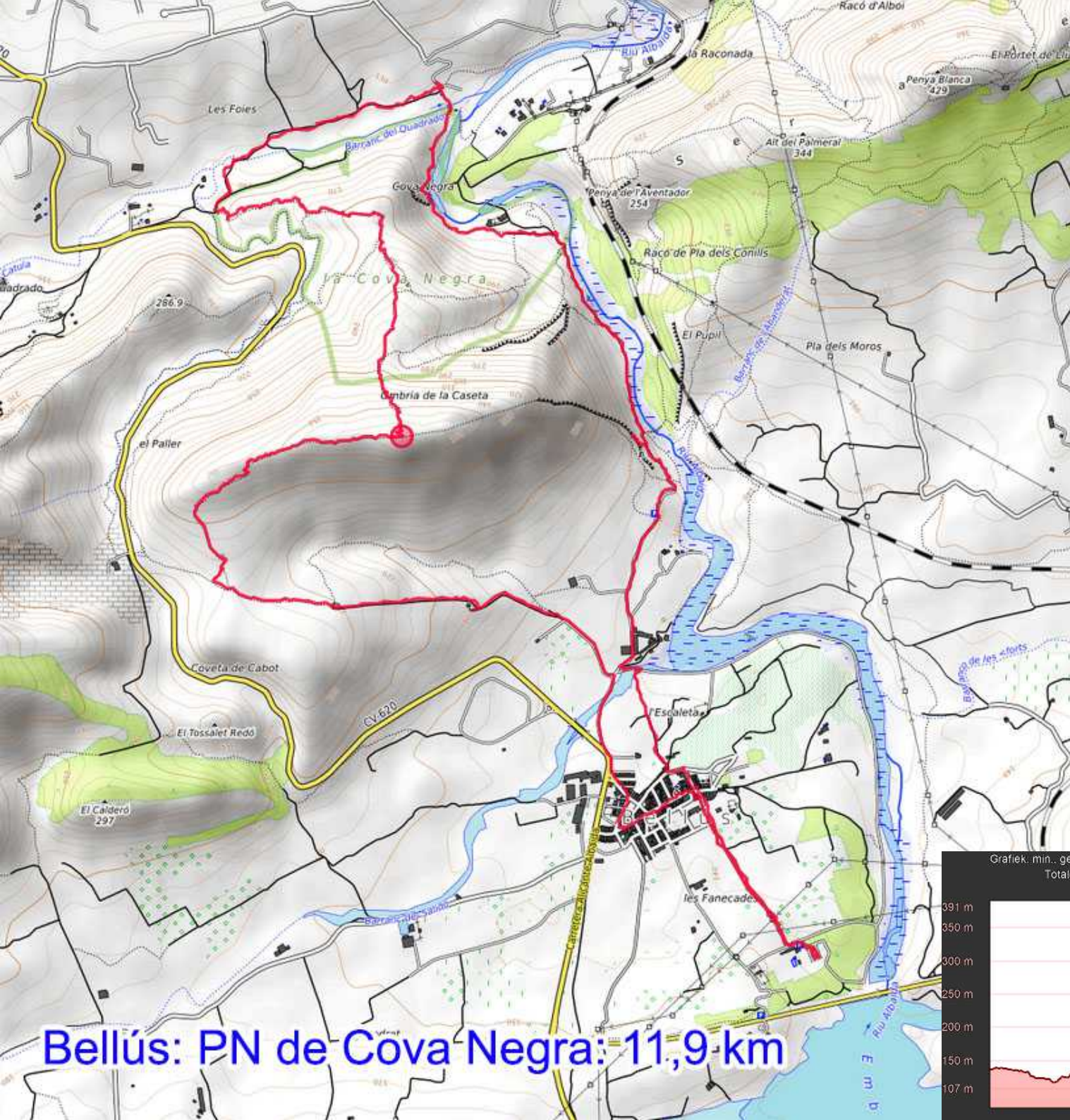
RB: Witte kwikstaart, Motacilla alba.

LM: Vijgenboom, Ficus carica.

MM: Carrer Petra Julve, Bellús.

LO: Euphorbia terracina.

Een wandeling langs de Río Albuja, préhistorische grotten, door het PN Cova Negra, klimmend naar een geografisch meetpunt met prachtige panorama's. Onderweg maken we kennis met een ondergrondse pijpleiding uit de Moorse tijd, die nu gebruikt wordt voor brandpreventie in het Cova Negra natuurpark. We leren over de prehistorie (vondsten van Neanderthalers) en over de natuur hier met endemische planten en vogels als de havikarend, zwarte tapuit, bosuil, koekoek, wielewaal, draaihals, dwergooruil. Zoogdieren? Wilde kat, genetkat en eikelmuis. En verder leeft hier nog de gewone pad, de parelhagedis en de hagedisslang. Dit assortiment aan dieren krijgen wij uiteraard niet te zien, het blijft bij mussen, eksters, 'n blauwe reiger, witte kwikstaarten en 'n roodborst. Al met al wel een schitterende en intensieve wandeling.

Bellús: PN de Cova Negra: 11,9 km

We zien enkele fraaie graffiti op de vervallen gebouwen van la Genollà de Sant Jaume.
Rechts zien we hoog de spoorbaan van gisteren.

LB: Río Albaida.
RB, M: La Genollà de Sant Jaume.
LO: Deze weg snijdt een bocht in de rivier af.
MO: Dikkronkel, Ommatoiulus rutilans.
RO: De spoordijk van gisteren.

Bij de dam in de Albaida (Assut de Molí Guasner) dalen we naar de rivier af. Links zien we de niet erg diepe Cova de la Petxina. 3 mensen zijn daar aan het klimmen op de steile wand.

*LB, RB: Afdaling naar de Río Albaida.
LO: Parking bij de rivier.
RO: Klimwand bij Cova de la Petxina.*

Volgende pagina: Info over de Cova de la Petxina.

les coves de LA PETXINA

Patrimoni Mundial · Patrimonio Mundial · World Heritage

Ajuntament de Bellús

GENERALITAT VALENCIANA
TOTS A UN SOL

Per a més informació contactar amb l'Ajuntament de Bellús, consultant la seva pàgina en el telèfon 962 293 106 (existint de dilluns a divendres), o al correu electrònic bellus@bellus.es. For more information contact the Ayuntamiento de Bellús, consulting its website on the tel. 962 293 106 (Monday to Friday), or email bellus@bellus.es. For more information you can contact with Bellús Town Hall, arranging a visit calling to the telephone number 962 293 106 (calling from Monday to Friday, office hours), or in the email: bellus@bellus.es.

Any / Year	Esdeveniment / Event
14000-12000 anys enrere / 14,000-12,000 years ago	Primer assentament de la presència humana a territori valencià / First remains of human presence in Valencian territory
10000 a.C. / 10,000 B.C.	Art rupestre neolític / Neolithic rock art
8000 a.C. / 8,000 B.C.	Primer poblament que mostra un canvi tecnològic i social / First settlement of Neolithic territory
7000-5000 a.C. / 7,000-5,000 B.C.	Occupation of the Caves of the Petxina in Bellús
500-400 a.C. / 500-400 B.C.	Formació de les primeres ciutats / Formation of the first cities
1000 a.C. / 1,000 B.C.	Arribada de les primeres ciutats / Arrival of the first cities
1000 a.C. / 1,000 B.C.	Arribada de les primeres ciutats / Arrival of the first cities

La Cova de la Petxina i la Cova Gran de la Petxina se situen a l'entrada de l'Estret de les Aigües, un pas llaurat pel riu Albaïda, que comunica la Vall d'Albaïda i la planura del Xúquer.

En les seues parets es conserven unes mostres de pintures rupestres pertanyents a l'Art Llevantí i a l'Art Esquemàtic; unes creacions que constitueixen l'expressió dels grups humans que habitaren este territori durant el Neolític, en el període comprés entre els 7.000 i 5.000 anys.

Estes comunitats habitaren aldees construïdes en la vall del riu, on practicaren una agricultura mixta de cereals i llegums, la ramaderia d'ovins i caprins, bòvids, i la caça com una activitat econòmica complementària.

L'art rupestre va ser un mitjà de comunicació entre els diferents grups humans, un indicador territorial i un mitjà d'expressió del pensament simbòlic. Les pintures rupestres són creacions de persones com nosaltres, que freqüentaven este mateix paratge, que gaudien del discórrer del riu, i que admiraven les roques, superfícies sobre les quals pintares missatges sobre ells mateixos; un testimoni mil·lenari que deguem conservar com a part de la nostra herència cultural.

Pel seu valor històric i documental, les pintures rupestres de la Cova Gran de la Petxina estan inscrites en la llista del Patrimoni Mundial de la Unesco. Vos convidem a conèixer les pintures de la Cova Gran, visitant el jaciment ara museïtzat per a les visites organitzades.

- [1] Vista del l'Estret de les Aigües amb les coves de la Petxina. Vista del Estret de les Aigües con las cuevas de la Petxina. View of the Strait of the Waters with the caves of the Petxina.
- [2] La Cova Gran de la Petxina ara museïtzada. La Cova Gran de la Petxina ahora musealizada. The Great Cave of the Petxina has now become a museum.
- [3] Pintura del panell 3 de la Cova Gran, amb representació jerarquitzada de figures humanes. Pintura del panel 3 de la Cova Gran, con representación jerarquizada de figuras humanas. Painting of the board 3 in the Great Cave, with hierarchical representation of human bodies.
- [4] Treballs arqueològics a la veïna Cova Negra, any 1957. Trabajos arqueológicos en la vecina Cueva Negra, año 1957. Archaeological works in the neighbouring Black Cave, year 1957.
- [5] Neteja de les pintures rupestres i esborrat de grafitis moderns a la Cova Gran, any 2014. Limpieza de pinturas rupestres y borrado de grafitis modernos en la Cova Gran, año 2014. Cleaning of the Stone paintings and erasing of modern graffiti in the Great Cave, year 2014.

La Cova de la Petxina i la Cova Gran de la Petxina se situen a l'entrada de l'Estret de les Aigües, un pas llaurat pel riu Albaïda, que comunica la Vall d'Albaïda i la llanura del Xúquer.

En sus paredes se conserva una muestra de pinturas rupestres pertenecientes al Arte Levantino y al Arte Esquemático; unas creaciones que constituyen la expresión de los grupos humanos que habitaron este territorio durante el Neolítico, en el periodo comprendido entre hace 7.000 y 5.000 años.

Estas comunidades habitaron en aldeas construidas en el valle del río, donde practicaron una agricultura mixta de cereales y legumbres, la ganadería de ovicaprinos y bóvidos y la caza como una actividad económica complementaria.

El arte rupestre fue un medio de comunicación entre los diferentes grupos humanos, un indicador territorial y el medio de expresión de su pensamiento simbólico. Las pinturas rupestres son creaciones de personas como nosotros, que frecuentaron este mismo paisaje, que gozaron del discurrir del río, y que admiraron las rocas, en cuyas superficies pintaron mensaje sobre ellos mismos; un testimonio milenario que debemos conservar como parte de nuestra herencia cultural.

Por su valor histórico y documental, las pinturas rupestres de la Cova Gran de la Petxina están inscritas en la lista del Patrimonio Mundial de la Unesco. Os invitamos a conocer las pinturas de la Cova Gran, visitando el yacimiento ahora musealizado para las visitas organizadas.

The Cave of the Petxina and the Great Cave of the Petxina are located in the gate to the Strait of the Waters, a mountain pass carved by the river Albaïda, which links the Albaïda Valley and the flat land of the Xúquer.

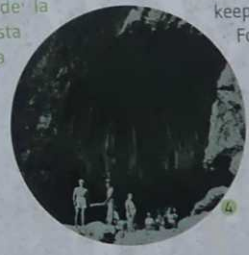
In the walls there is a simple of stona paintings belonging to the Eastern Art and Schematic Art; some creations that constitute the expression of the human groups who settled in this territory during the Neolithic, in the period comprised between 7,000 and 5,000 years ago.

These communities lived in villages built in the valley of the river where they practised a mixed agriculture of cereals and legumes, the farming of sheep, goat and cows and hunting as a complementary economic activity.

The stone art was a means of communication among the different human groups, a territorial indicator and the means of expression of their symbolic way of thinking.

The stone art are creations of people like us, who used to live in the same environment, who enjoyed the flow of the river and who admired the stones, and who painted messages about themselves in their surfaces; a millenary witness that we must keep as part of our cultural heritage.

For their historical and documental value the stone paintings in the Great Petxina Cave are registered in the list of the World Heritage in the Unesco. We invite you to know the paintings of the Great Petxina Cave visiting the site that has now become a museum for the arranged visits.

Zelf klauteren we naar het hekwerk dat die grot afsluit. Op een infobord staat wel aangegeven, waar een rotstekening staat en ik maak een foto van die plek, maar daar is geen tekening te herkennen.
 Weer beneden zien we links nog een kleinere grot. Hier is trouwens wel een bot van een Neanderthaler gevonden.

LB: La Cova Gran de la Petxina.
 RB: Geen tekening te zien!
 LO: La Cova de la Petxina.
 RO: Info over dammen in de rivier.

Bellús

i l'Estret de les Aigües

regador local · can-d'aire local · local path

L'alcavor o canal de Bellús

El alcabor o canal de Bellús
The channel in Bellús

La canal o alcavó de les Aigües de Bellús és una construcció d'època islàmica (s. VIII-X) que recorre 7 km. entre el naixement de la font de Bellús –on ara vos trobeu– i la porta de Cocentaina de la ciutat de Xàtiva. Es tracta d'una canonada que discorre pel marge esquerre del riu Albaida, formada per una successió de cossis (tubs) de ceràmica de 84 cm. de diàmetre encaixats i reforçats amb argamassa. Destaquen cada certs metres els respiralls que permetien l'entrada de xiquets per netejar la conducció i segellar les juntes dels cossis amb una pasta impermeabilitzant.

Al llarg del seu recorregut pels termes de Bellús, Genovés i Xàtiva, la conducció salva diferents accidents topogràfics a base de sospedrades i arcades. Entre les quals destaca l'aqüeducte o Arcadetes d'Alboi (1403-1404), format per la successió de nou arcs apuntats gòtics.

L'òptim resultat de l'obra mil·lenària islàmica va proporcionar servici d'aigües potables i reg a Xàtiva fins l'any 1936. Una meravella del patrimoni hidràulic valencià declarat Bé d'Interés Cultural pel seu valor arqueològic i patrimonial. ■

The Channel of the Waters in Bellús was built in Muslim times (8th-10th centuries) and goes along 4.35 mi. between the water spring of the fountain in Bellús –where you are now– and the Cocentaina gate in the city of Xàtiva. It is a canalization that goes along the left bank of the river Albaida, built up in a series of ceramic tubes of 33.07 inches of diameter, that are fitted together and reinforced with mortar. We can also find every certain distance, the vents which allowed the entrance of children to clean the channel and seal the junction of the tubes with waterproof plaster.

All along its way through the local areas of Bellús, Genovés and Xàtiva, this channel faces several topographic accidents with some arches, among which we can point out the 'aqueduct or Arches in Alboi' (1403-1404), built up in a series of nine gothic arches.

The excellent result of this millenary Islamic construction provided Xàtiva with water for drinking and watering until the year 1936. It is a beautiful example of the hydraulic heritage in Valencia, which was declared a Cultural Interest Good for its archaeological and heritage value. ■

A lo largo de su recorrido por los términos de Bellús, Genovés y Xàtiva, la conducción supera los diferentes accidentes geográficos mediante refuerzos y arcadas. Entre las cuales destaca el acueducto o Arcadetes d'Alboi (1403-1404), formada por la sucesión de nueve arcos apuntados góticos.

El óptimo resultado de la obra milenaria islámica proporcionó un servicio de aguas potables y de riego a Xàtiva hasta el año 1936. Una maravilla del patrimonio hidráulico valenciano declarado Bien de Interés Cultural por su valor arqueológico y patrimonial. ■

Legend:

- [1] Font dels / Fuente de los / Fountain of. 25 Xorros (Xàtiva)
- [2] Arcadetes d' / Arcadas de / Arches in... d'Alboi
- [3] Interior de la canal / Inside of the channel
- [4] Font Real de Sant Francesc / Fuente Real de... / Royal Fountain of... San Francisco (Xàtiva)
- [5] Respiralls / Respiraderos / Vents

València Terra i Mar

We lopen door langs dit pad en krijgen info over een aparte ondergronds systeem van ceramisch pijpen, die vroeger het water van de bron hier naar Xàtiva verzorgde. Diverse verticale cylinders gaven kinderen toegang tot die waterleiding, wanneer zuiver maken en reparatie nodig was.

LB: Assut de la Molí Guarner.
 RB: Info over het ondergronds kanaal.
 LO: Waterhuisje voor de bron van de waterleiding.
 MO: 'n Ingang van het watersysteem.
 RO: Río Albaida.

Op een rotswand verderop zijn nog enkele mensen aan het klimmen.
Die zwarte plastic matten naast de rivier zouden iets met de reconstructie van dit rivierdal te maken hebben.
We zien de sokkel van een gotisch kruis uit de XV-XVIe eeuw.

*LB, RB: Klimmers.
LO, MO: Río Abaida.
RO: Creu dels Dalmaus.*

Bellús

i l'Estret de les Aigües

sender local / sendero local / local path

El camí de les Aigües, que discorre en paral·lel al riu Albaïda, ha sigut consagrat durant milers d'anys al trànsit de vianants i mercaderies entre la Vall i Xàtiva. Un sender escenari d'episodis històrics com la batalla de Bellús i la seua llegenda de la Genollà de Sant Jaume [8], ocorreguda durant la Guerra de la Germania.

Endinsat per l'Estret de les Aigües [1-7], un dels paratges naturals més significatius de la comarca on trobarem aixopluc els primers pobladors Neandertals, en abrics i coves com la Cova de la Petxina [5] o la Cova Negra [0] que són Patrimoni de la Humanitat per la Unesco.

No menys interessant és el canal de la Font de Bellús [6] d'època musulmana, declarat Bé d'Interés Cultural, amb els seus respiralls que vos acompanyaran durant bona part del recorregut.

Completen el ric patrimoni hidràulic l'assut de Bellús i l'impressionant canal (s. XVIII-XIX) [4] que conduïa l'aigua fins al molí Guarner, ja en terme de Xàtiva. Per a reposar les forces res millor que finalitzar el paratge en la localitat de Bellús [9].

Sens dubte un paratge d'alt valor ecològic i mediambiental, idoni per a la pràctica de l'escalada, el senderisme i el cicloturisme. Endavant! ■

El camino de les Aigües, que discurre en paralelo al río Albaïda, ha sido consagrado durante milenios al tránsito de viandantes y mercancías entre la Vall y Xàtiva. Un sendero escenario de episodios históricos como la batalla de Bellús y su leyenda de la Genollà de Sant Jaume [2], acaecida durante la Guerra de la Germania.

Adéntrate en l'Estret de les Aigües [1-7], uno de los parajes naturales más significativos de la comarca donde encontraron cobijo los primeros pobladores Neandertales, en abrigos y cuevas como la Cova de la Petxina [5] o la Cova Negra [0] que son Patrimonio de la Humanidad por la Unesco.

No menos interesante es el canal de la Fuente de Bellús [3] de época musulmana, declarado Bien de Interés Cultural, con sus respiraderos que os acompañaran durante buena parte del recorrido.

Completa el rico patrimonio hidráulico el azud de Bellús y el impresionante canal (s. XVIII-XIX) [4] que conducía el agua hasta el molino Guarner, ya en término de Xàtiva. Para reponer fuerzas nada mejor que finalizar el paseo en la localidad de Bellús [9].

Sin duda un paraje de alto valor ecológico y medioambiental, idóneo para la práctica de la escalada, el senderismo y el cicloturismo. ¡Adelante! ■

The way of the Waters, which goes in parallel to the river Albaïda, has been devoted during thousands of years to the movement of pedestrians and goods between the Valley and Xàtiva. It is a pathway that was the location of some historical events like the battle in Bellús and the legend of the Genollà de Sant Jaume (Knee Hitting of St Jaume) [2], during the War of Germania.

Discover l'Estret de les Aigües (the Strait of the Waters) [1-7], one of the most important landscapes nearby where the first Neanderthal settlers found shelter, in some caves and shelters like the cova de la Petxina (cave of the Petxina) [5] or the cova Negra (Black Cave) [0], which are World Heritage by the Unesco.

The channel of the Fountain in Bellús, from Muslim times, is also very interesting [3], and was declared a Good of Cultural Interest with its vents that you will see along some part of the route. The dam in Bellús completes this rich hydraulic heritage and the impressive channel (18th-19th centuries) [4] that carried the water up to Guarner mill, already in the local area in Xàtiva. To recover energy, the best thing is to end in Bellús [9].

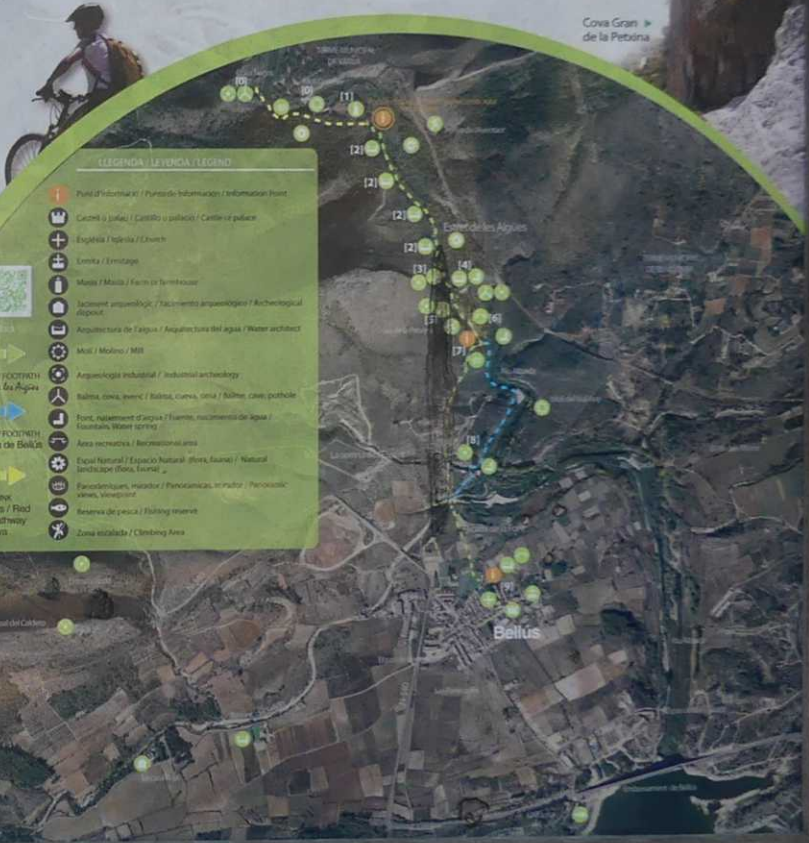
Undoubtedly, it is a landscape with high ecological and environmental value, perfect to go climbing, trekking or cycling. Go ahead! ■

FIIXA TÈCNICA / FICHA TÉCNICA / TECHNICAL INFO
 Distància / distancia / distance: 2.226 m.
 Temps aprox. / tiempo aprox. / approximate time: 30'
 Tipus d'itinerari / tipo de itinerario / walk type: Lineal
 Dificultat / dificultad / difficulty: Bona / baja / slow
 Alçada màxima / maximum altitude: 150 m.s.n.m.
 Alçada mínima / minimum altitude: 121 m.s.n.m.
 Desnivell acumulat / desnivel acumulado / cumulative gradient: 47 m.

SENYLLITZACIÓ DEL SENDER / SEÑALIZACIÓN DEL SENDERO / PRIMARY SIGNALS

- ▶ = Senyal de direcció correcta / Señal de dirección correcta / Signal of correct direction
- ↻ = Senyal de canvi de direcció / Señal de dirección equivocada / Signal of mistaken direction
- ⊕ = Senyal de direcció equilibrada / Señal de dirección equilibrada / Signal of balanced direction

PARATGE NATURAL MUNICIPAL COVA NEGRA

Regidoria de Medi Ambient

El paratge es troba enquadrat dins dels contraforts de la serralata Bètica, situat en l'estreta vall formada pel riu Albuada, es travessa els relleus de la serra Grossa, a l'eixida del denominat estret de les Aigües.

Ateses les característiques climàtiques i geomorfològiques del territori, es distingeixen dos ecosistemes clarament diferenciats: l'ambient fluvial i el muntanyós. En la zona de ribera, formacions de bosc galeria amb presència de xops i omis coexisteixen amb els canissars i jonqueres, a més de murtas i jadelles, mentre que les zones més tranquils del casc es troben comunitàs vegetals flotants com la leinya de agua o submergides com les algues carolíes. En les zones de muntanya, predomina la màquina formada per matoll de coscolls, bruc i lentiscles junt a espècies com el margalló o l'estepa blanca. L'estrat arbori està representat pel pi blanc i, relegat a les zones més profundes i inaccessibles, el bosc de carrasques.

Menció especial se mereix l'endemisme valencià ull de perdu (Silene dielmsi), o les espècies rupícoles que, donat el important grau de karstificació, habiten en les nombroses cavitats. Coves, embornals... existents en ambdós marges del riu, i que estan representades per l'orella de ratolí (Sarcocapnos saetabensis), Lapiedra martinçoi o el Tucrium thymifolium.

Quant a la fauna, el paratge natural mostra una gran diversitat d'ambients forestals, rupícoles, màquines i riberes), cosa que contribueix a l'existència d'una fauna molt rica i diversa, on trobem espècies de gran interès. L'avifauna és la millor representada, destacant espècies com l'àguila de panxa blanca (Hieraetus fasciatus), la merla blava (Monticola solitarius) o el colt negre (Onanthe leucra) en zones arbrades i l'oriol (Oriolus oriolus), el formig (lynx torquilla) i el xoc (Otus scops) en els ecosistemes reiberencs. D'altra banda, cal destacar entre els mamífers el gat salvatge (Felis sylvestris), la genet (Genetta genetta) o la rata cellarda (Eliomys quercinus) i el gripau comú (Bufo bufo), el fardatxo ocelat (Lacerta lepida) i la colobra bastarda (Malpolon monspessulanus) entre l'herpetofauna de l'espai natural.

L'estret de les aigües, com la majoria de cursos fluvials, és un enclavament mediambiental que ha tingut una important presència humana des dels temps més remots. Els primers indicis ens retrotrauen a l'època prehistòrica, en la qual es va donar una ocupació estacional de diverses de les Coves que es troben a la vora del riu Albuada. Entre elles trobem la cova Negra, cova que dona nom al paratge, denominada d'aquesta manera per l'aspecte negre de les seues parts, i que és el jaciment arqueològic més important del paleolític mitjà de la Comunitat Valenciana. Declarada bé d'interès cultural, es tracta d'un jaciment bàsic per a explicar el món de l'home de Neandertal i la cultura mosteriana. Un altre dels importants elements patrimonials del paratge, declarat recentment bé d'interès cultural amb la categoria de zoomoniument, és la canalització medieval que el recorre en tota la seua extensió i que condueix l'aigua del brollador de Bellus fins a la ciutat de Xàtiva. Al costat de la vora esquerra del riu, s'ha dut a terme la restauració i la rehabilitació de la casa de la Llum, antiga instal·lació destinada a la producció d'electricitat que coincideix en la seua ubicació amb un antic molí d'aigua.

El Paratge se encuentra encuadrado dentro de las estribaciones de la Cordillera Bética, situado en el estrecho valle formado por el río Albuada, al atravesar los relieves de la Serra Grossa, a la salida del denominado Estret de les Aigües.

Dadas las características climáticas y geomorfológicas del territorio, se distinguen dos ecosistemas claramente diferenciados: el ambiente fluvial y el montañoso.

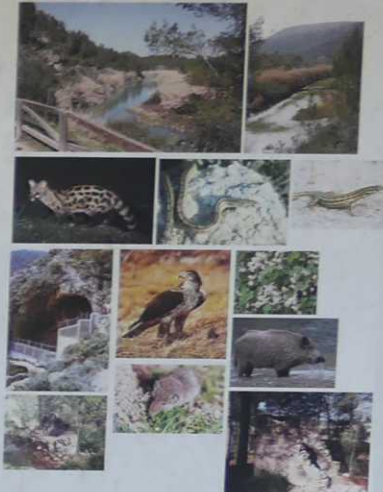
En la zona de ribera, formaciones de bosque galeria con presencia de chopos y omis coexisten con los carrizales y juncales, además de murtas y jadelles, mientras que las zonas más tranquilas del cascose encuentran comunidades vegetales flotantes como la leinya de agua o submergidas como el palmito o la estepa blanca. El estrato arbóreo está representado por el pino carrasco y, relegado a las zonas más profundas e inaccesibles, el bosque de carrasacas.

Mención especial se merecen el endemismo valenciano "ull de perdu" (Silene dielmsi), o las especies rupícolas que, dado el importante grado de karstificación, habitan en las numerosas cavidades, cuevas, sumideros... existentes en ambas márgenes del río, y que están representadas por la "orella de ratolí" (Sarcocapnos saetabensis), Lapiedra martinçoi o el Tucrium thymifolium.

En cuanto a la fauna, el Paratge Natural muestra una gran diversidad de ambientes (forestales, rupícolas, máquines y riberes), lo que contribuye a la existencia de una fauna muy rica y diversa, encontrándose especies de gran interés. La avifauna es la mejor representada, destacando especies como el águila penicera (Hieraetus fasciatus), el roquero solitario (Monticola solitarius) o la colibita negra (Onanthe leucra) en las cárcavas, el carabo (Strix aluco) o el cuco (Cuculus canorus) en zonas arboladas y la oropéndola (Oriolus oriolus), torcecuello (lynx torquilla) y sordo (Otus scops) en los ecosistemas ribereños. Por otra parte, cabe destacar entre los mamíferos el gato montés (Felis sylvestris), la genet (Genetta genetta) o el lirón careto (Eliomys quercinus), y el sapo común (Bufo bufo), el lagarto ocellado (Lacerta lepida) y la culebra bastarda (Malpolon monspessulanus) entre la herpetofauna de espacio natural.

L'estret de les aigües, com la majoria de cursos fluvials, és un enclavament mediambiental que ha tingut una important presència humana desde los tiempos más remotos. Los primeros indicios nos retrotraen a la época prehistórica, en la que se dio una ocupación estacional de varias de las cuevas que se encuentran a orillas del río Albuada. Entre ellas hallamos "La Cova Negra", cueva que da nombre al Paratge, denominada de esta forma por el aspecto negruzco de sus paredes. Y que es el yacimiento arqueológico más importante del paleolítico medio de la Comunidad Valenciana. Declarada Bien de Interés Cultural (BIC), se trata de un yacimiento básico para explicar el mundo del hombre de Neandertal y la cultura Musteriense. Otro de los importantes elementos patrimoniales del paratge, declarado recientemente BIC con la categoría de Monumento, es la canalización medieval que lo recorre en toda su extensión y que conduce el agua del manantial de Bellus hasta la ciudad de Xàtiva. Junto a la orilla izquierda del río, se ha llevado a cabo la restauración y rehabilitación de la " Casa de la Llum", antigua instalación destinada a la producción de electricidad que coincide en su ubicación con un antiguo molino de agua.

denominación: PARAJE NATURAL MUNICIPAL "La Cova Negra".
SUPERFICIE: 57,19 ha.
TERME MUNICIPAL: Xàtiva
DATA DE DECLARACIÓ: Acord del Consell de la Generalitat del 31 de març de 2006
VALORS PRINCIPALS:
Paratge: Ambient fluvial i muntanyós
Vegetació: Muntanya mediterrània i, en zones de ribera, bosc de galeria.
Espècies de vegetació rupícola
Fauna: Aus rapaces d'interès
Interès cultural: Jaciment arqueològic la Cova Negra i canalització medieval, declarats bé d'interès cultural

ULL DE PERDU
 LÍMIT TOWNA MUNICIPAL
 PI GENA VERA BLANCA
 LÍMIT PARAJE NATURAL MUNICIPAL
 MONTIOLA SOLITARIUS
 CASA DE LA LLUM
 AREA RECENTIVA
 ANILAMONTO
 LA COVA NEGRA
 SENDERO SEÑALIZADO
 VISTA PANORAMICA
 NO FUMAR
 NO TIRAR RESIDUOS
 NO TIRAR PUNTES DE CIGARET
 CONTROLAR LA TETA MASCOTA
 RESPECTA LA FAUNA
 RESPECTA LA FLORA
 CAMINA PELS CAMINS I SENDES
 NO TRES FEM
 PROHIBIT FER FOC

AJUNTAMENT DE XÀTIVA
 Alameda Jaime I, 35
 46100 Xàtiva
 Tel. 96 239900
 www.xativa.es

ÀREA DE CONSERVACIÓ D'ELS ESPAIS NATURALS
 Conselleria de Sostenible i Medi Ambient
 Tel. 962373079 Fax: 962373862
 C/ FRANCISCO CIBULLES, 7
 NÚCLEU VALÈNCIA

Xàtiva Ajuntament
 112
 Cova Negra

Nog een infobord vertelt over de fauna van dit gemeentelijk natuurpark Cova Negra. Hier zien we dan eindelijk een 100% natuurlijke bocht in de rivier zonder die plastic matten.

B: Info over de natuur in PN Cova Negra. MO: Toegang van het ondergronds kanaal. RO: Roodborst, Erithacus rubecula.

ESPAI PROTEGIT

SISTEMA DE PROTECCIÓN CONTRA INCENDIOS

Las obras del Sistema de Protección Contra Incendios del Paraje Natural de la Cova Negra engloban la ejecución de una red de agua en alta presión, una estación de bombeo soterrada, la colocación de torres dotadas de potentes cañones de aspersión y la instalación de un sistema de generación eléctrica mediante miniturbina hidráulica.

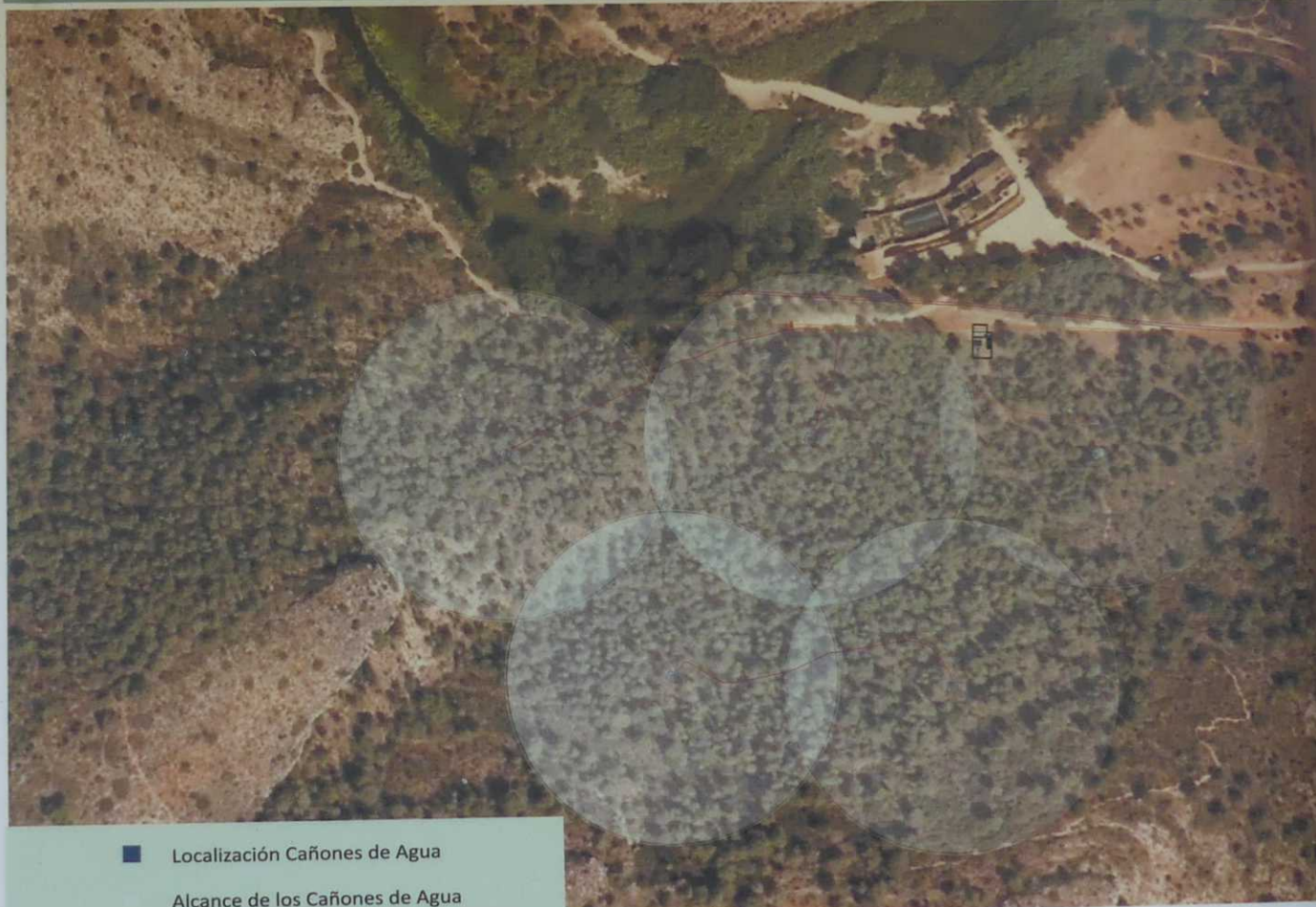
El sistema está concebido para poder extinguir cualquier conato de incendio inmediatamente, así como para realizar riegos periódicos automatizados de la zona en épocas de máximo riesgo como medida de prevención.

La captación de agua se realiza desde el Canal de Bellús a través de un potente grupo de bombas, que impulsan por una red en alta presión un caudal de agua total de 125 l/s, alimentando así los 5 cañones dispuestos en zonas clave de protección.

Mediante un salto de agua diseñado entre el canal de Bellús y el río Albaida, y con la instalación de una mini turbina hidráulica, se consigue generar de forma permanente y limpia la electricidad necesaria para el funcionamiento de los equipos eléctricos.

La integración con el entorno, a la vez que su protección, es uno de los aspectos fundamentales de estas obras. Los 5 cañones de agua se han colocado a una altura similar a la de los árboles adyacentes, siendo el ángulo fijado en cada cañón el que eleva el chorro de agua sobre los mismos. El radio de alcance del chorro de agua es de unos 66 m, que puede variar, al poder regular la presión de trabajo para cada cañón individualmente.

Se dispone de un sistema de control remoto vía GSM que activaría automáticamente el grupo de bombeo que alimenta los cañones de agua en caso de emergencia. Este sistema permite la supervisión a distancia del correcto funcionamiento de la instalación.

De Cova Negra zelf valt vies tegen, er is buiten een infobord (zie volgende pagina) eigenlijk niets opmerkelijks te zien, alleen een lage spleet in de rots.
Wij besluiten verder te lopen via een Wikiloc-route.

*LB, LO: Río Albaida.
RM: toegang tot het kanaalsysteem.
MO, RO: Cova Negra.*

COVA NEGRA

LA COVA NEGRA es troba situada en el terme de Xàtiva, en un congost anomenat l'estret de les Aigües. L'aspecte negrós de les seues parets és a causa del fum i potser a causa del creixement de molses o líquens, açò ha originat la seua denominació de Cova Negra. La Cova Negra destaca pel seu valor com a jaciment del Paleolític Mitjà peninsular i europeu. La seua importància rau en l'abundància de materials (instrumental de sílex, restes d'animals...) i en la llarga seqüència estatigràfica: des de finals de la penúltima glaciació (Riss), fa uns 40.000 anys, fins a la segona fase de la glaciació Würm.

Una altra aportació fonamental han sigut les restes òssies humanes recuperades: Un fragment de crani (parietal esquerre) corresponent a un neandertal baró, un fragment de mandíbula amb un molar i una dent incisiva de diferents individus.

Fa 100.000 anys l'Homo Erectus va desaparèixer per a ser substituït per l'Homo Sapiens Neanderthalensis, d'origen incert però emparentat amb ell. Durant 70.000 anys, va ser el protagonista del Paleolític Mitjà. A ell es deuen els primers ritus funeraris, el perfeccionament de les tècniques de caça, la utilització del foc per a cuinar i un grau de solidaritat entre els seus membres. La població estava agrupada en grups de caçadors i recol·lectors, la baixa densitat de població i la caça de grans animals, la mobilitat i el fet de que els seus hàbitats eren incertament predecibles i que els recursos eren limitats.

Verderop aan het zelfde pad zien we nog enkele kleine grotten.
Na de oversteek van een klein beekje, slaan we links af en gaan over een smal pad door ruig gewas.
Op gegeven moment komt er een bull-terrier achter ons aan. Ik weer hem een beetje af met mijn stok, waar hij dus in hapt. En richting Tineke rent, die ik waarschuw. Hij wordt gelukkig van achter ons terug gefloten.
Wat verderop passeren we een bord (terug in onze richting) dat we op privé terrein waren. We kunnen opgelucht ademhalen.

LB: Kleine grot.

RB: Barranc del Quadrado.

LO, RO: Paadje parallel aan de Barranc del Quadrado.

RM: Gaspeldoorn, Ulex europaeus.

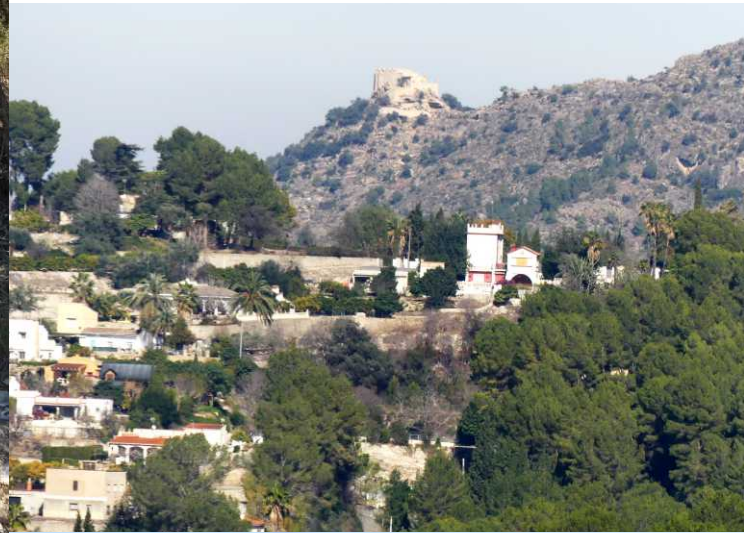
Net voor we de CV620 bereiken, slaan we links af een smal paadje op. Dat voert ons over keien steil bergop. Daar krijgen we op gegeven moment mooi zicht op het grote fort in de buurt van Xàtiva, dat over de toppen van twee bergen is gebouwd. We blijven stevig tussen laag blijvende struiken en steeneiken klimmen.

*LB: Bergop.
RB: CV620.
O: Castell de Xàtiva.*

Steeds weer denken we dat we nu het hoogste punt hebben bereikt. Mooi niet dus.

*MM: Uitvergroting van RB.
RM: Castell de Xàtiva.
LO: Peña de l'Aventador.
RO: In het dwergpalmenbos.*

De ondergrond van de paden bestaan uit zwaar geerdeerde kalksteen, die soms in donkerrode aarde is ingebed.
We krijgen steeds bredere panorama's te zien, voor alsnog naar het zuiden.

LB: Veelbloemige heide, *Erica multiflora*.
RM: Nogmaals Castell Xàtiva.
O: Zicht van Castell de Xàtiva tot Penya de l'Aventador.

Dan komen we na een extra steil traject echt boven aan. Daar staat de Verrtice del Paller, een geografisch meetpunt op 380 m. We houden er onze lunchpauze. Hier hebben we voor het eerste zicht op het zuiden met Embalse de Bellús, het dorp en de camperplaats.

LB: *Nictophila reichii* ('n glimworm).
 MB, RB: Verrtice del Paller.
 M: Lunch met groene kaas.
 LO: Steengroeve Cantera la Torreta.
 RO: Embalse de Bellús.

Dan volgt in een grote boog de afdaling terug naar het dorp. Eerst is het nog lastig met een grotekeienpad, dan volgt een simpel zandpad. We komen bij een pomphuis en een zendmast voorbij.

*LB: De steengroeve aan de andere kant van de CV620.
MO, RO: Pomphuis.*

Een klein stukje langs de CV620 nemen we om het dorp weer te bereiken. We zoeken er nog even tevergeefs naar een barretje, dat open is, en lopen dus maar terug naar de camper.

LB: Bellús met op de achtergrond de stuwdam.

RM: Rozemarijn, *Rosmarinus officinalis*.

LO: Calle San Gregorio, Bellús.

RO: Huismus, *Passer domesticus*.

Volgende pagina: Ekster, *Pica pica*.

